

SOLINIS DAINAVIMAS

I SKYRIUS MUZIKAVIMAS

1. Solinis dainavimas – pagrindinis privalomo branduolio dalykas Jonavos Janinos Miščiukaitės meno mokyklos įgyvendinamoje pradinio formalųjų švietimą papildančio ugdymo programoje. Mokinys, stodamas į mokyklą, pasirenka solinių dainavimą iš mokyklos siūlomų variantų.

2. Solinio dainavimo paskirtis – sudaryti palankias sąlygas mokiniui plėtoti kompetencijas, prigimtinius gebėjimus pasirinktoje muzikos ugdymo srityje.

3. Solinio dainavimo tikslas – padėti mokiniams pažinti ir tobulinti savo balso galimybes, formuoti ir lavinti taisyklingus solinio dainavimo įgūdžius, ugdyti menišką, kūrybingą, muzikos meną suvokiantį žmogų.

4. Solinio dainavimo uždaviniai:

4.1. sudaryti sąlygas atsiskleisti ir formuotis asmenybei bei plėtoti kūrybinius meninius gebėjimus;

4.2. teikti kryptingą muzikinį išsilavinimą, meninius bei kūrybinius pažinimo pradmenis;

4.3. skatinti dalyvavimą švietėjiškoje ir kultūrinėje veikloje;

4.4. lavinti muzikinę vokalinę klausą, intonavimą;

4.5. lavinti muzikos išraiškos priemones ir techninius atlikimo įgūdžius;

4.6. formuoti dainavimo įgūdžius, reikalingus dalyvaujant meninėje praktikoje, koncertuojant.

5. Mokinių pasiekimai suformuluoti atsižvelgiant į mokinių raidos ir amžiaus tarpsnių ypatumus, įgytą mokymosi patirtį. Pasiekimai siejasi su atitinkamų klasių mokymosi turiniu.

6. Muzikavimo mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – muzikos atlikimo įgūdžių įvaldymas.	
Nuostata – įgyti pradinis muzikavimo įgūdžius.	
Esminis gebėjimas – perskaityti ir teisingai atlikti muzikinį tekstą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Pažinti muzikinį raštą ir galėti jį perskaityti, dainuojant.	1.1.1. Pažinti natas, žinoti jų pavadinimus; 1.1.2. žinoti garsų ar pauzių trukmę; 1.1.3. žinoti pagrindinius dinamikos ženklus.
1.2. Taisyklingai sėdint / stovint, išgauti kokybišką garsą.	1.2.1. Žinoti taisyklingos sėdėsenos / laikysenos reikalavimus; 1.2.2. nusakyti ir pademonstruoti taisyklingo garso išgavimo principus ar kvėpavimo elementus. 1.2.3. pademonstruoti taisyklingą artikuliaciją
2. Veiklos sritis – muzikos kūrinių interpretavimas.	
Nuostata – suprasti ir išraiškingai atlikti muzikinį tekstą.	
Esminis gebėjimas – muzikinės veiklos metu taikyti išraiškos priemones muzikos kūrinio atskleidimui.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atlikti skirtingo charakterio nesudėtingos faktūros kūrinius, perteikiant jų emocijas, charakterį, nuotaiką.	2.1.1. Paaikinti kūrinio struktūrinius elementus (motyvas, frazė, sakinys), formą ir naudojamus interpretacijos ženklus.

2.2. Atliekant kūrinį laikytis tempo, dinamikos, artikuliacijos nuorodų.	2.2.1. Įvardyti kūrinį panaudotus tempo, dinamikos, artikuliacijos ženklus; 2.2.2. paaiškinti kūrinį esančių išraiškos priemonių atlikimo ypatumus.
3. Veiklos sritis – muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.	
Nuostata – dalyvauti klasės, mokyklos koncertuose ir kituose renginiuose.	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą programą klausytojams.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Dalyvauti mokyklos koncertuose ir kituose kultūrinuose muzikiniuose renginiuose, festivaliuose bei konkursuose.	3.1.1. Atlikti pasirinktą ar numatytą koncertinį numerį klasės ar mokyklos koncerte; 3.1.2. Mokyti sceninės kultūros, skirti dėmesio aprangai ir elgsenai scenoje; 3.1.3. Mokyti susikaupti, nesijaudinti pamokoje ir pasirodymo metu.
3.2. Taikant sutartus kriterijus, įvertinti savo ir kitų pasirodymus.	3.2.1. Įvardyti kūrinio atlikimo vertinimo kriterijus; 3.2.2. sugebėti apibūdinti ir vertinti savo ir klasės draugų dainavimą (išskiriant teigiamas ir neigiamas atlikimo puses).

7. Turinio apimtys:

1 klasė			
Mokymo pobūdis: individuali solinio dainavimo pamoka.			
Techniniai reikalavimai: kūno kalba: taisyklinga laikysena, stovėseną, kūno laisvumas, teisingas išsižiojimas, kūno centro pajauta, pratimai kūno raumenyno paruošimui ir teisingam garso išgavimui. Kvėpavimas: pratimai taisyklingam kvėpavimui formuoti, giluminio kvėpavimo siekimas. Garso išgavimas, balsių ir priebalsių formavimas, tikslus intonavimas, lygus (kantileniškas) dainavimas. Judėsys: dainelės ritmo pajautimas judesio pagalba.			
Teoriniai reikalavimai: dainininkas, dainavimas ir daina. Suteikti teorinių ir praktinių žinių apie dainavimą, balso lavinimo pradmenis. Kūno pagalba dainavimui. Intonacija. Gama. Ritmas dainoje. Lėtas ir greitas tempas. Liūdna ir linksma nuotaika. Dinamika – p, f.			
Vokalinių kūrinių skaičius per mokslo metus:			
Liaudies dainos	Pjesės, dainos	Vokalizės, pratimai	Igytų gebėjimų patikrinimo (vertinimo) formos
2-4	2-4	2-4	I pusmečio pabaigoje vyksta: koncertas tėveliams
			II pusmečio pabaigoje vyksta pusmečio pabaigoje: akademini koncertas
Kitos dainos ir vokalizės atsiskaitomos klasėje prie dalyko mokytojo pusmečių eigoje. Mokinių ugdymo pažangai vertinti taikomi formuojamasis, diagnostinis ir apibendrinamasis vertinimo metodai bendra mokykloje numatyta tvarka.			
Ugdymo metodika: pirmoje klasėje su dainavimu susipažįstama per žaidybinius elementus: lietuvių liaudies lopšinių ir ratelių motyvų atkartojimus, muzikos klausymą, ritmišką plojimą pagal skirtingų tempų kūrinį, veido mimikos atkartojimą žiūrint į veidrodį.			
2 klasė			
Vokalinių kūrinių skaičius per mokslo metus:			
Liaudies dainos	Įvairios dainos	Vokalizės, pratimai	Igytų gebėjimų patikrinimo (vertinimo) formos

3–5	3–5	4–6	I pusmečio pabaigoje vyksta: koncertai tėveliams
			II pusmečių pabaigoje vyksta: akademiniai koncertai
<p>Kitos dainos ir vokalizės atsiskaitomos klasėje prie dalyko mokytojo pusmečių eigoje. Mokinių ugdymo pažangai vertinti taikomi formuojamasis, diagnostinis ir apibendrinamasis vertinimo metodai bendra mokykloje numatyta tvarka.</p> <p>Ugdymo metodika: lietuvių liaudies dainų kilmė ir reikšmė. Dainų tekstų analizė, epochos ir stiliaus išsiaiškinimas, žinios apie kompozitorių ir teksto autorių, klasikinio ir šiuolaikinio vokalinio repertuaro klausymas ir analizė, susipažinimas (interneto, koncertų pagalba) su iškiliais vokalistais.</p>			
3 klasė			
Vokalinių kūrinių skaičius per mokslo metus:			
Liaudies dainos	Polifonijos ir stambios formos kūriniai	Etiudai Vokalizai	Įgytų gebėjimų patikrinimo (vertinimo) formos
4-6	4-6	4-6	I pusmečio pabaigoje vyksta: koncertas tėveliams
			II pusmečio pabaigoje vyksta: žinių patikra
<p>Mokymo pobūdis: individuali solinio dainavimo pamoka.</p> <p>Techniniai reikalavimai: kūno kalba: sceninės laikysenos tobulinimas, laisvumas. Tikslingi kvėpavimo ir vokaliniai pratimai. Aktyvios vidinės klausos ugdymas. Balso diapazono plėtimas. Frazavimo supratimas ir atlikimas. Meninis kūrinio perteikimas. Sceninis judesys.</p> <p>Teoriniai reikalavimai: skaitymas iš lapo. Ritmų įvairovė. Tempų įvairovė. Dinamika. Sceninė kultūra.</p>			

II SKYRIUS SOLFEDŽIO DALYKO NUOSTATOS

8. Solfedžio dalyko paskirtis (toliau – Solfedžio) – sudaryti palankias sąlygas sistemškai plėtoti mokinio prigimtinius bendruosius muzikinius gebėjimus, suteikti bendrųjų ir muzikinių kompetencijų.

9. Solfedžio tikslas – prigimtinių bendrųjų muzikinių gebėjimų: ritmo, dermės, intonavimo pojūčio, klausos, muzikinės atminties lavinimas, pradinio muzikinio raštingumo ugdymas.

10. Solfedžio uždaviniai:

10.1. formuoti intonavimo įgūdžius;

10.2. lavinti metrinės pulsacijos bei ritmikos santykio pojūtį ir suvokimą;

10.3. išmokti pagrindinius muzikinio rašto elementus ir gebėti juos pritaikyti užrašant iš klausos žinomą ar savo sukurtą muzikos melodiją;

10.4. žadinti domėjimąsi muzika bei kitomis kultūros formomis, ugdant mokinių muzikinį skonį, skatinant mąstymą ir emocijas.

11. Solfedžio sudaro trys veiklos sritys:

11.1. intonavimas;

11.2. ritmavimas;

11.3. muzikos tekstų klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.

12. Solfedžio mokymo trukmė – 7 metai:

12.1. Solfedžio mokymo trukmė solinio dainavimo 1-3 klasėse – 3 metai;

13. Solfedžio mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – intonavimas.

Nuostata – intonuoti atliekamą muziką.	
Esminis gebėjimas – intonuoti melodijas mažoro ir minoro natūraliose dermėse.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Formuoti taisyklingą laikyseną, kvėpavimo ir garso tikslumo įgūdžius.	1.1.1. Taisyklingai kvėpuoti, tarti skiemenis, žinoti taisyklingos laikysenos reikalavimus; 1.1.2. suprasti „intonavimo“ bei „derėjimo“ terminus.
1.2. Tiksliai ir išraiškingai solfedžiuoti vienbalses melodijas.	1.2.1. Solfedžiuojant diriguoti arba pulsuoti; 1.2.2. išlaikyti pasirinktą tempą.
1.3. Dainuoti mažoro ir minoro dermės skirtingose tonacijose.	1.3.1. Apibūdinti mažoro ir minoro dermės, išvardinti pastovius ir nepastovius dermės laipsnius.
2. Veiklos sritis – ritmavimas.	
Nuostata – siekti ritmavimo tikslumo, suprasti šio tikslumo svarbą muzikoje.	
Esminis gebėjimas – atpažinti bei atlikti įvairius ritminius darinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atpažinti garsų trukmes.	2.1.1. Žinoti natų ir pauzių trukmes; 2.1.2. vartoti „garsų trukmės“ ir „taktavimo“ sąvokas.
2.2. Perskaityti ir atlikti ritminius darinius.	2.2.1. Išlaikyti pasirinktą tempą.
2.3. Sukurti ir atlikti paprastus ar sudėtingesnius ritmo darinius.	2.3.1. Sukurti ir atlikti ritmo motyvus ir sakinius.
3. Veiklos sritis – muzikos teksto klausymasis, atpažinimas ir užrašymas.	
Nuostata – pritaikyti teorines muzikos žinias.	
Esminis gebėjimas – klausia atpažinti, apibūdinti ir užrašyti skambantį muzikinį tekstą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Klausia atpažinti ir apibūdinti klausomų muzikos tekstų savybes.	3.1.1. Įvardyti muzikos teksto metrą, dermę; 3.1.2. naudojantis muzikiniaisiais terminais ir sąvokomis apibūdinti klausomą kūrinį; 3.1.3. nustatyti ir įvardinti girdėto kūrinio žanrą, atlikėjus.
3.2. Klausia atpažinti ir užrašyti girdėtą arba sukurtą vienbalsę melodiją ir ritmą.	3.2.1. Naudoti muzikos užrašymo ženklus ir galėti paaiškinti jų reikšmes; 3.2.2. skirti dermės laipsnius bei apibūdinti melodinę liniją ir ritminį piešinį.

14. Solfedžio turinio apimtis (1-3 klasėse):

14.1. Intonavimas ir solfedžiavimas:

14.1.1. vienbalsių melodijų, liaudies ir autorinių dainų dainavimas;

14.1.2. dermės laipsnių intonavimas, mažorinių ir minorinių gamų dainavimas iki 3 ženklų;

14.1.3. natų skaitymas smuiko ir boso raktuose;

14.1.4. harmoniniai ir melodiniai intervalai dermėje nuo 1 iki 8 gr;

14.1.5. kvintakordų T5 ir apvertimų sudarymas ir dainavimas dermėje.

14.2. Ritmavimas:

14.2.1. natos ir pauzės (perskaito ir atlieka);

14.2.2. paprastieji metrai, ritmo ostinato melodijai, prieštaktis ir užtaktis, ritminis kanonas, naudojama kūno ir instrumentinė perkusija.

14.3. Muzikos tekstų klausymasis, atpažinimas ir užrašymas:

14.3.1. elementarūs ritminiai ar melodiniai sakinio ar periodo trukmės diktantai paprastuose metruose, tonacijose iki 3 ženklų;

14.3.2. nesudėtingų melodinių ir ritminių frazių kūrimas ir užrašymas, panaudojant įprastus būdus bei informacines kompiuterines technologijas.

15. Solfedžio ugdymo programos turinys:

1 klasė	
Mokymo pobūdis: vyksta grupinės pamokos.	
Dalyko turinys	Temos
Intonavimas ir solfedžiavimas	Gamos: C-dur, G-dur.
	Pratimai $\frac{2}{4}$ metre: ketvirtinės ir pusinės natos; aštuntinės natos; ketvirtinė pauzė; aštuntinė pauzė.
	$\frac{3}{4}$ metre pusinė nata su tašku.
	Lietuvių liaudies dainų mokymasis.
	Solfedžiavimas, vienbalsių dainų bei pratimų mokymasis, nežinomo teksto solfedžiavimas.
Ritmavimas	Ketvirtinės, aštuntinės, pusinės natos, pusinė su tašku ir jas atitinkančios pauzės.
Muzikos teorija	Smuiko raktas, garsų pavadinimai skiemenimis ir raidėmis, natos, oktavos, penklinė, metras ir jo dalys, dviejų ir trijų dalių metrai, taktas, pauzės, repriza, voltos, natų prailginimo ženklai (taškas, lyga, fermata), pustonis ir tonas, alteracijos ženklai, gama, pastovūs ir nepastovūs laipsniai, tempas, dinamika, tonikų trigarsiai, tonacija, atlikimo būdai, mažoro dermė, natų raidiniai pavadinimai.
Muzikos tekstų klausymasis, atpažinimas ir užrašymas	Ritminiai diktantai, melodiniai diktantai (4 taktai).
Vertinimas: mokinių pasiekimai įvertinami remiantis bendraisiais vertinimo kriterijais (10 balų sistema), taikant formalųjį, diagnostinį, kaupiamąjį vertinimą pagal numatytus solfedžio programos reikalavimus. II pusmečio gale mokinių žinios tikrinamos kontrolinės pamokos metu.	
2 klasė	
Mokymo pobūdis: vyksta grupinės pamokos.	
Dalyko turinys	Temos
Intonavimas ir solfedžiavimas	Gamos: C-dur, a-moll, G-dur, e-moll, F-dur, d-moll (mažoras, natūralus minoras).
	Gamos laipsniai (pastovūs, veržlieji). Veržlių garsų sprendimas į pastoviuosius. Tonikos trigarsis.
	Natų grupė – ketvirtinė su tašku ir aštuntinė.
	$\frac{4}{4}$ (C) metras.
	Sveikoji nata ir pauzė, pusinė nata ir pauzė.
	Prieštaktis (ketvirtinė, dvi aštuntinės).
	Melodiniai ir harmoniniai intervalai gr.1, gr.8, d2 ir m2, d3 ir m3. Intervalai tonacijoje ir nuo garso.
	Solfedžiavimas, vienbalsių dainų ir pratimų mokymasis, nežinomo teksto solfedžiavimas.
Ritmavimas	Sveikoji nata ir pauzė, pusinė nata ir pauzė, ritminė grupė-ketvirtinė su tašku ir aštuntinė, priešaktis, užtaktis.
	$\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ metrai.
Muzikos teorija	Mažoro ir minoro dermė; minoro rūšys: natūralus, harmoninis; tempai; intervalai; akordo sąvoka; kvintakordas; tonika, natų raidiniai pavadinimai su diežais ir bemoliais; boso raktas. Transponavimas, kulminacija, tembras, kanonas, motyvas, frazė, sakinyas.
Muzikos tekstų klausymasis, atpažinimas ir užrašymas	Ritminiai ir melodiniai diktantai 4 taktai $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ metre; diktantai su priešakčiu; ritminiai diktantai su pauzėmis;

	diktantai su ritmine grupe (ketvirtinė su tašku ir aštuntinė); intervalai.
Vertinimas: mokinių pasiekimai įvertinami remiantis bendraisiais vertinimo kriterijais (10 balų sistema), taikant formalųjį, diagnostinį, kaupiamąjį vertinimą pagal numatytus solfedžio programos reikalavimus. I ir II pusmečio gale mokinių žinios tikrinamos kontrolinių pamokų metu.	
Muzikinė literatūra: R. Kašponis. Solfedžio; V. Imbrasienė. Į muzikos šalį 2 d.; D. Ūsaitė. Solfedžio 2 d.; G. Fridkin. Muzikiniai diktantai; G. Fridkin. Nežinomo teksto solfedžiavimas.	
3 klasė	
Mokymo pobūdis: vyksta grupinės pamokos.	
Dalyko turinys	Temos
Intonavimas ir solfedžiavimas	Gamos: D-dur, h-moll, B-dur, g-moll.
	Veržliųjų garsų sprendimas į pastoviuosius. Lygiagrečios ir bendravardės tonacijos.
	Ritminės grupės-aštuntinė ir dvi šešioliktinės, dvi šešioliktinės ir aštuntinė, keturios šešioliktinės, sinkopės. Sutartinės (ritmo ir melodinės).
	Sekvencija.
	Prištaktis (aštuntinė nata).
	Dvibalsiai pratimai, kanonai.
	Solfedžiavimas, vienbalsių ir dvibalsių dainų ir pratimų mokymasis, nežinomo teksto solfedžiavimas.
	Intervalai gr.1, gr.4, gr.5, gr.8, d2 ir m2, d3 ir m3.
	Akordai: kvintakordai, sekstakordai, kvartsekstakordai (apvertimai) ir nuo garso (T – tonikos).
Ritmavimas	Ritminės grupės – aštuntinė ir dvi šešioliktinės, dvi šešioliktinės ir aštuntinė, prištaktis (aštuntinė nata), keturios šešioliktinės.
Muzikos teorija	Pagrindiniai gamos laipsniai; mažoro ir minoro dermė; minoro rūšys: natūralus, harmoninis, melodinis; tempai; intervalai; akordo sąvoka; tonikos, subdominantės ir dominantės kvintakordai; sekstakodras; kvartsekstakordas; apvertimai; natų raidiniai pavadinimai su diezais ir bemoliais.
Muzikos tekstų klausymasis, atpažinimas ir užrašymas	Ritminiai ir melodiniai diktantai 8 taktai $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ metre; diktantai su prištakčiu; ritminiai diktantai su pauzėmis; diktantai su šešioliktinėmis ir ritminėmis grupėmis; intervalai; akordai: kvintakordai, sekstakordai, kvartsekstakordai.
Vertinimas: mokinių pasiekimai įvertinami remiantis bendraisiais vertinimo kriterijais (10 balų sistema), taikant formalųjį, diagnostinį, kaupiamąjį vertinimą pagal numatytus solfedžio programos reikalavimus. I ir II pusmečio gale mokinių žinios tikrinamos kontrolinių pamokų metu.	
Muzikinė literatūra: R. Kašponis. Solfedžio; V. Imbrasienė. Į muzikos šalį 2 d., 3 d.; D. Ūsaitė. Solfedžio 2 d., 3 d.; G. Fridkin. Muzikiniai diktantai; G. Fridkin.	

III SKYRIUS

CHORAS

16. Choro dalyko paskirtis (toliau – Choras) – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus ir užtikrinti visapusišką muzikinį ugdymą ir suteikti vokalinio muzikavimo patirtį.

17. Choro tikslas – tobulinti vokalinius gebėjimus ir padėti mokiniams įgyti chorinio dainavimo žinių ir įgūdžių.

18. Choro uždaviniai:

18.1. sudaryti galimybes instrumentinį muzikavimą pasirinkusiems mokiniams lavinti vokalinio muzikavimo gebėjimus;

- 18.2. pažinti chorinių kūrinių repertuarą ir formuoti chorinio dainavimo įgūdžius;
 18.3. ugdyti mokinių artistišumą ir ansamblišumą, didinti sceninės kultūros patirtį;
 18.4. Skatinti mokinius kūrybiškai pritaikyti kitų dalykų pamokose įgytas žinias ir gebėjimus.
 19. Veiklos sritys:
 19.1. chorinio dainavimo įgūdžių formavimas.
 19.2. chorinių kūrinių interpretavimas;
 19.3. atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.
 20. Choro mokymosi trukmė – nuo 1 iki 3 metų.
 21. Choro mokymas:
 21.1. choro mokymas vykdomas 1 valandą per savaitę;
 21.2. parenkant repertuarą atsižvelgiama į mokinių amžiaus ir balso ypatumus;
 21.3. plėtojami sceninės kultūros meninio interpretavimo, kūrybiškumo įgūdžiai, aktyviai dalyvaujant muzikinėje veikloje;
 21.4. kūrinių skaičius per mokymosi metus – 4-6 skirtingo charakterio kūriniai;
 21.5. koncertmeisterio valandos numatomos Mokyklos ugdymo plane.
 22. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – chorinio dainavimo įgūdžių formavimas.	
Nuostata – įgyti vokalinio muzikavimo patirties.	
Esminis gebėjimas – atlikti jaunučių choro repertuaro kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Formuoti taisyklingą kvėpavimo ir tobulinti vokalius įgūdžius.	1.1.1. Pademonstruoti taisyklingo kvėpavimo ir garso formavimo ypatumus ir garso išgavimo būdus.
1.2. Dainuojant taisyklingai atlikti muzikos kalbos elementus.	1.2.1. Atpažinti ir nusakyti muzikos kalbos elementus ir išraiškos priemones.
2. Veiklos sritis – chorinių kūrinių interpretavimas.	
Nuostata – atskleisti chorinio kūrinių interpretacinį sumanymą.	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti jaunučių choro repertuaro kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Stilingai atlikti chorinės muzikos kūrinių.	2.1.1. Apibūdinti kūrinių tematiką, stiliaus ir žanro ypatumus.
2.2. Perteikti muzikos kūrinių charakterį.	2.2.1. Apibūdinti kūrinių nuotaiką ir dinamiką.
3. Veiklos sritis – atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.	
Nuostata – dalyvauti koncertinėje veikloje.	
Esminis gebėjimas – parengti koncertinę programą.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Kultūringai elgtis scenoje.	3.1.1. Suvokti atlikėjo sceninio elgesio taisykles.
3.2. Dalyvauti mokyklos muzikiniuose renginiuose.	3.2.1. Koncertuoti mokykloje, mieste; 3.2.2. žinoti sceninės kultūros reikalavimus.
3.3. Pritaikyti dainavimo įgūdžius kitose srityse.	3.3.1. Nurodyti, kurioms pamokoms padeda pasiruošti dainavimas.

23. Choro turinio apimtis:
 23.1. chorinio dainavimo įgūdžių formavimas – dainavimo technikos pratybos;
 23.2. chorinių kūrinių interpretavimas – nesudėtingų chorinių kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;
 23.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – chorinių kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys;
 23.4. kūrinių skaičius per metus – 4-8 skirtingo charakterio kūriniai.
 24. Choro ugdymo programos turinys:

1 klasė			
<p>Mokymo pobūdis: grupinė chorinio dainavimo pamoka.</p> <p>Techniniai reikalavimai: kūno kalba: taisyklinga stovėseną, kūno laisvumas, teisingas išsižiojimas, kūno centro pajauta, pratimai kūno raumenyno paruošimui ir teisingam garso išgavimui. Kvėpavimas: pradiniai kvėpavimo įgūdžiai, pratimai taisyklingam kvėpavimui formuoti. Garso išgavimas, balsių formavimas, lygus (kantileniškas) dainavimas, neforsuoto dainavimo ugdymas. Tikslaus intonavimo siekimas. Balso diapazono plėtimas. Melodinių-intonacinių kūrinių kaupimas. Judesys: dainelės ritmo pajautimas judesio pagalba.</p> <p>Teoriniai reikalavimai: dainininkas, dainavimas ir daina. Kūno pagalba dainavimui. Intonacija. Gama. Ritmas dainoje. Lėtas ir greitas tempas. Liūdna ir linksma nuotaika. Dinamika – p, f.</p> <p>Chorinių kūrinių skaičius per mokslo metus:</p>			
Liaudies dainos	Įvairios dainos	Vokalizės, pratimai	Įgytų gebėjimų patikrinimo (vertinimo) formos
2-3	4-5	4-5	<p>I pusmečio pabaigoje vyksta: partijų atsiskaitymas klasėje</p> <p>II pusmečio pabaigoje vyksta: koncertas tėveliams</p>
<p>Kitos dainos ir vokalizės atsiskaitomos klasėje prie dalyko mokytojo pusmečių eigoje. Mokinių ugdymo pažangai vertinti taikomi formuojamasis, diagnostinis ir apibendrinamasis vertinimo metodai bendra mokykloje numatyta tvarka.</p> <p>Ugdymo metodika: pirmoje klasėje su dainavimu susipažįstama per žaidybinius elementus: lietuvių liaudies lopšinių ir ratelių motyvų atkartojimus, muzikos klausymą, ritmišką plojimą pagal skirtingų tempų kūrinius. Dalyvavimas mokyklos koncertinėje veikloje.</p>			
2 klasė			
<p>Mokymo pobūdis: grupinė chorinio dainavimo pamoka.</p> <p>Techniniai reikalavimai: kūno kalba: kūno laisvumas, sceninės laikysenos tobulinimas. Taisyklingo kvėpavimo įgūdžių lavinimas. Tikslaus, raiškaus, artikuliuoto dainavimo įgūdžių lavinimas. Aktyvios vidinės klausos ugdymas. Mažorinių, minorinių dermių mokymas. Pratimai garso spalvoms ir dinaminiam niuansams išgauti. Pradinio skaitymo iš lapo įgūdžių ugdymas, naudojant elementarius ritminius darinius ir melodiką. Dvibalsio dainavimo pratimai. Dainelės acappella bei su pritarimu.</p> <p>Teoriniai reikalavimai: išsamesnė balso aparato analizė. Skaitymas iš lapo. Ritmas dainoje. Tempų įvairovė. Dinamika – p, f, mf.</p> <p>Chorinių kūrinių skaičius per mokslo metus:</p>			
Liaudies dainos	Įvairios dainos	Vokalizės, pratimai	Įgytų gebėjimų patikrinimo (vertinimo) formos
2-3	4-5	4-5	<p>I pusmečio pabaigoje vyksta: partijų atsiskaitymas klasėje</p> <p>II pusmečio pabaigoje vyksta: Koncertas tėveliams</p>
<p>Kitos dainos ir vokalizės atsiskaitomos klasėje prie dalyko mokytojo pusmečių eigoje. Mokinių ugdymo pažangai vertinti taikomi formuojamasis, diagnostinis ir apibendrinamasis vertinimo metodai bendra mokykloje numatyta tvarka.</p> <p>Ugdymo metodika: lietuvių liaudies dainų kilmė ir reikšmė. Dainų tekstų analizė, epochos ir stiliaus išsiaiškinimas, žinios apie kompozitorių ir teksto autorių, klasikinio ir šiuolaikinio chorinio repertuaro klausymas ir analizė. Dalyvavimas koncertinėje veikloje.</p>			
3 klasė			
<p>Mokymo pobūdis: grupinė chorinio dainavimo pamoka.</p> <p>Techniniai reikalavimai: kūno kalba: sceninės laikysenos tobulinimas, kūno laisvumas. Tikslingi kvėpavimo pratimai. Tikslingi vokaliniai pratimai. Aktyvios vidinės klausos ugdymas. Balso</p>			

diapazono plėtimas. Frazavimo supratimas ir atlikimas. Harmoninės klausos ugdymas. Meninis kūrinio perteikimas. Sceninis judesys.

Teoriniai reikalavimai: skaitymas iš lapo. Ritmų įvairovė. Tempų įvairovė. Dinamika. Sceninė kultūra. Improvizacinių įgūdžių ugdymas. Pratimai legato, staccato, non legato.

Vokalinių kūrinių skaičius per mokslo metus:

Liaudies dainos	Įvairios dainos	Vokalizės, pratimai	Įgytų gebėjimų patikrinimo (vertinimo) formos
2–3	4–5	4–5	I pusmečio pabaigoje vyksta: partijų atsiskaitymai klasėse
			II pusmečio pabaigoje vyksta koncertas tėveliams

Kitos dainos ir vokalizės atsiskaitomos klasėje prie dalyko mokytojo pusmečių eigoje. Mokinių ugdymo pažangai vertinti taikomi formuojamasis, diagnostinis ir apibendrinamasis vertinimo metodai bendra mokykloje numatyta tvarka.

Ugdymo metodika: dainų tekstų analizė, epochos ir stiliaus išsiaiškinimas, faktai apie kompozitorių ir teksto autorių, klasikinio ir šiuolaikinio choro repertuaro klausymas ir analizė, susipažinimas (internetu, koncertų pagalba) su žymiausiais choralais. Akademinių koncertų lankymas. Dalyvavimas koncertinėje–konkursinėje veikloje.

IV SKYRIUS PASIRENKAMO (FORTEPIJONO) INSTRUMENTAS

25. Pasirenkamo (fortepijono) muzikos instrumento dalyko paskirtis (toliau – Pasirenkamasis muzikos instrumentas) – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus ir suteikti muzikos instrumento muzikavimo patirtį.

26. Pasirenkamo muzikos instrumento tikslas – puoselėjant individualumą ir prigimtines galias, padėti mokiniams įgyti pasirenkamo muzikos instrumento muzikavimo žinių ir įgūdžių.

27. Pasirenkamo muzikos instrumento dalyko uždaviniai:

27.1. sudaryti galimybes muzikavimą styginiais, liaudies, pučiamaisiais, mušamaisiais instrumentais ar dainavimą pasirinkusiems mokiniams pažinti klavišinius (ar kitus) instrumentus;

27.2. ugdyti mokinių pradinius grojimo pasirenkamuoju (fortepijonu) muzikos instrumentu įgūdžius ir atskleisti jo pritaikymo galimybes;

27.3. skatinti mokinių iniciatyvą ir kūrybiškumą.

28. Pasirenkamo muzikos instrumento dalyką sudaro trys veiklos sritys:

28.1. grojimo Pasirenkamuoju muzikos instrumentu įgūdžių ugdymas;

28.2. muzikos kūrinį interpretavimas;

28.3. muzikinė raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

29. Pasirenkamo muzikos instrumento mokymosi trukmė – nuo 1 iki 3 metų.

30. Pasirenkamo muzikos instrumento mokymasis:

30.1. mokiniams, muzikavimo dalyku pasirinkusiems solinį dainavimą, pasirenkamasis muzikos instrumentas rekomenduojamas fortepijonas;

30.2. pasirenkamo muzikos instrumento mokoma nuo antrų mokymo metų kartą per savaitę po 1 akademinę valandą;

30.3. mokymas vykdomas individualiai.

31. Pasirenkamo muzikos instrumento dalyko mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – grojimo pasirenkamu (antruoju) muzikos instrumentu įgūdžių ugdymas.	
Nuostata – įgyti muzikavimo pasirenkamu muzikos instrumentu patirtį.	
Esminis gebėjimas – atlikti nesudėtingą muzikinį kūrinį pasirenkamu instrumentu.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Įgyti pradinius grojimo pasirenkamu muzikos instrumentu įgūdžius.	1.1.1. Nusakyti kūrinio metrą, tempą; 1.1.2. pažinti atlikimo štrichus; 1.1.3. suvokti kūrinio tematiką.

1.2. Perteikti kūrinio nuotaiką.	1.2.1. Apibūdinti kūrinio tematiką, emocinę būseną.
2. Veiklos sritis – muzikos kūrinių interpretavimas.	
Nuostata – siekti pajauti kūrinio keliamas menines emocijas.	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti nesudėtingos faktūros muzikos kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Žinoti muzikos kalbos elementus.	2.1.1. Apibūdinti kūrinio stilių, tematiką, turinį.
2.2. Raiškiai perteikti kūrinių emocijas.	2.2.1. Pažinti ir nusakyti dinامينius ženklus; 2.2.2. apibūdinti ir aptarti savo atliekamo kūrinio interpretaciją.
3. Veiklos sritis – atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.	
Nuostata – dalyvauti koncertuose pasirodymuose scenoje.	
Esminis gebėjimas – atlikti pasirinktu instrumentu programą koncerte.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Kultūringai elgtis scenoje.	3.1.1. Suvokti atlikėjo sceninio elgesio taisykles.
3.2. Dalyvauti mokyklos muzikiniuose renginiuose.	3.2.1. Koncertuoti mokykloje, mieste; 3.2.2. sceninės kultūros lavinimas.
3.3. Pritaikyti grojimo pasirinktam instrumentu įgūdžius kitose srityse.	3.3.1. Nurodyti, kurioms pamokoms pasiruošti padeda grojimas pasirinkamuoju instrumentu.

32. Pasirenkamo muzikos instrumento turinio apimtis:

32.1. muzikos kūrinių atlikimo technikos laikysena, judesių koordinavimas, kvėpavimas, intonavimas, ritminis tikslumas;

32.2. muzikos kūrinių interpretavimas – nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;

32.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys.

33. Pasirenkamo muzikos instrumento turinys:

2 klasė		
Mokymo pobūdis: individuali pamoka.		
Techniniai ir teoriniai reikalavimai: žiūrėti į pasirinkto instrumento/vokalo pradinio ugdymo programas.		
Kūrinių skaičius per mokslo metus:		
Kūrinių skaičius	Kūriniai	Įgytų gebėjimų patikrinimo (vertinimo) formos
6–10	Grojami skirtingo charakterio, įvairaus ritmo pratimai, liaudies dainos, šokiai, įvairaus pobūdžio pjesės, dainos ir etiudai.	I pusmečio pabaigoje vyksta: atsiskaitymas klasėje
		II pusmečio pabaigoje vyksta: akademiniis koncertas
Kiti kūrinėliai atsiskaitomi klasėje prie dalyko mokytojo pusmečių eigoje. Mokinių ugdymo pažangai vertinti taikomi formuojamasis, diagnostinis ir apibendrinamasis vertinimo metodai bendra mokykloje numatyta tvarka.		
Ugdymo metodika ir naudojama literatūra: supažindinama su mažorine ir minorine (natūralia, harmonine, melodine) gamomis, mokoma jas atlikti. Programa parenkama, atsižvelgiant į kiekvieno mokinio gabumus ir mokymosi sąlygas.		
Žiūrėti į pasirinkto instrumento/vokalo pradinio ugdymo programas.		
3 klasėje		
Mokymo pobūdis: individuali pamoka.		
Techniniai ir teoriniai reikalavimai: žiūrėti į pasirinkto instrumento/vokalo pradinio ugdymo programas.		
Kūrinių skaičius per mokslo metus:		

Kūrinių skaičius	Kūriniai	Įgytų gebėjimų patikrinimo (vertinimo) formos
4–6	Grojami skirtingo charakterio ir formos kūriniai: polifoniniai, stambios formos kūriniai, įvairaus ritmo pratimai, įvairaus pobūdžio pjesės, etiudai.	I pusmečio pabaigoje vyksta: atsiskaitymas klasėje II pusmečių pabaigoje vyksta: akademiniis koncertas
<p>Kiti kūriniai atsiskaitomi klasėje prie dalyko mokytojo pusmečių eigoje. Mokinių ugdymo pažangai vertinti taikomi formuojamasis, diagnostinis ir apibendrinamasis vertinimo metodai bendra mokykloje numatyta tvarka.</p> <p>Grojamoms įvairios mažorinės ir minorinės gamos (trigarsiai, arpedžio). Programa ir gamos parenkamos, atsižvelgiant į kiekvieno mokinio gabumus ir mokymosi sąlygas.</p> <p>Ugdymo metodika ir naudojama literatūra: žiūrėti į pasirinkto instrumento/vokalo pradinio ugdymo programas.</p>		

V SKYRIUS ANSAMBLIS

34. Ansamblio dalyko paskirtis (toliau – Ansamblis) – ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus, suteikti ir tobulinti ansamblinio muzikavimo patirtį.

35. Ansamblio tikslas – puoselėjant individualumą ir prigimtines galias, padėti mokiniams įgyti vokalinio ansamblinio muzikavimo žinių ir įgūdžių, kurių reikia atsiskleisti kūrybiškumui ir artistiškamui.

36. Ansamblio uždaviniai:

36.1. pažinti ansamblių kūrinių repertuarą, ugdyti ansamblinio muzikavimo įgūdžius;

36.2. ugdyti mokinių artistiškumą, kaupti sceninės kultūros patirtį;

36.3. skatinti mokinius kūrybiškai pritaikyti muzikavimo pamokose įgytas žinias ir gebėjimus;

36.4. sudaryti galimybes mokinių iniciatyvai ir aktyvumui, pasirenkant sudėtį ir repertuarą.

37. Ansamblinio veiklos sritys:

37.1. ansambliško ugdymas;

37.2. kūrinių interpretavimas ansamblyje;

37.3. atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

38. Ansambliai gali būti:

38.1. tradicinės sudėties (sudaryti iš tos pačios rūšies instrumentų arba balsų);

38.2. vokaliniai ansambliai (2, 3, 4, 6, 8, 12 mokinių);

38.3. kameriniai ansambliai (fortepijonas ir kiti styginiai arba pučiamieji instrumentai: smuikas, violončelė, tūba ir kt.) (2, 3, 4, 6 mokiniai);

38.4. styginių instrumentų ansambliai (smuikininkų, gitaristų ir kt.);

38.5. pučiamųjų instrumentų ansambliai;

38.6. liaudies instrumentų ansambliai (kanklininkų, birbynininkų);

38.7. akordeonininkų ansamblis;

38.8. mušamųjų instrumentų ansamblis;

38.9. netradicinės sudėties ansambliai (sudaryti iš skirtingų rūšių instrumentų arba lasų).

39. Ansamblio mokymas:

39.1. mokymosi trukmė – nuo 1 iki 3 metų;

39.2. mokomasi 0,5 val. per savaitę;

39.3. tobulinami skaitymo iš lapo gebėjimai, ugdomas poreikis savarankiškam individualiam darbui, repetavimui grupėje, bendravimui ir bendradarbiavimui;

39.4. žadinama mokinio kūrybinė iniciatyva ir vaizduotė, plečiamas muzikinis akiratis;

39.5. atliekant kūrinius, daugiausia dėmesio skiriama teksto skaitymo įgūdžiams, ritminės pulsacijos, intonavimo tikslumo lavinimui ir kūrinių interpretavimui ansamblyje;

39.6. koncertmeisterio valandos numatomos Mokyklos ugdymo plane.

39.7. Mokinių pasiekimai:

1. Veiklos sritis – ansambliško ugdymas.	
Nuostata – įgyti muzikavimo ansamblyje patirties.	
Esminis gebėjimas – sukurti bendrą meninį rezultatą ansamblyje kartu su kitais atlikėjais.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
1.1. Perteikti muzikos kūrinio nuotaiką.	1.1.1. Apibūdinti kūrinio charakterį, dinamiką.
1.2. Stilingai atlikti muzikos kūrinių.	1.2.1. Apibūdinti kūrinio tematiką, stiliaus ir žanro ypatumus.
1.3. Klausytis ir kontroliuoti savo ir kitų atlikimą.	1.3.1. Girdėti kitų ansamblio dalyvių balsus ar instrumentus.
2. Veiklos sritis – kūrinių ansamblinis interpretavimas.	
Nuostata – tobulinti muzikinio bendradarbiavimo gebėjimą.	
Esminis gebėjimas – išraiškingai interpretuoti ansamblinės muzikos kūrinius.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
2.1. Atlikti savo partiją ansamblyje.	2.1.1. Nusakyti kūrinio metrą, tempą; 2.1.2. paaiškinti atlikimo štrichus.
2.2. Raiškiai perskaityti kūrinių emocijas.	2.2.1. Žinoti muzikos kalbos elementus.
3. Veiklos sritis – atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje.	
Nuostata – dalyvauti koncertuose (pasirodymuose) scenoje.	
Esminis gebėjimas – atlikti parengtą ansamblio programą koncerte.	
Gebėjimai	Žinios ir supratimas
3.1. Scenoje atlikti ansamblio koncertinę programą.	3.1.1. Tinkamai elgtis scenoje; 3.1.2. kokybiškai atlikti savo partiją.
3.2. Dalyvauti muzikiniuose renginiuose.	3.2.1. Gebėti pristatyti ansamblio koncertinę veiklą.

40. Ansamblio turinio apimtis:

40.1. ansamblio pojūčio lavinimas – sceninės patirties pradmenys, gebėjimai girdėti ir vertinti save ir kitus ansamblio dalyvius;

40.2. muzikos kūrinių interpretavimas – nesudėtingų muzikos kūrinių formų pagrindinių sintaksinių elementų, nuotaikos, dinaminio plano apibūdinimas ir atlikimas;

40.3. muzikos atlikėjo raiška socialinėje kultūrinėje aplinkoje – kūrinių viešas atlikimas ir įsivertinimas, sceninės patirties pradmenys;

40.4. kūrinių skaičius per mokymosi metus – 4-6 kūriniai.

41. Ansamblio turinys:

1–3 mokymo metai

Mokymo pobūdis: vyksta grupinės pamokos.

Techniniai reikalavimai: ansamblio dalyko mokiniai turi būti įgiję muzikinio teksto skaitymo įgūdžius, reikalingus kūrinių mokymui ansamblyje. Atliekant kūrinius pagrindinis dėmesys skiriamas teksto skaitymo įgūdžiams, ritminės pulsacijos, intonavimo tikslumo lavinimui ir kūrinių interpretavimui ansamblyje. Mokinys turi gebėti atlikti savo partiją ansamblyje klausydamas ir kontroliuodamas savo bei kitų atlikimą, girdėti kitų ansamblio dalyvių balsus ir instrumentus. Siekiant sukurti bendrą meninį rezultatą kartu su kitais atlikėjais būtina išmokti derinti savo veiksmus su kitų ansamblio dalyvių veiksmis.

Teoriniai reikalavimai: ansamblio dalyko mokiniai turi pažinti muzikinį raštą ir galėti perskaityti atliekamą ansamblio partiją. Mokiniai turi gebėti apibūdinti kūrinio charakterį, dinamiką, nusakyti kūrinio metrą, tempą, paaiškinti atlikimo štrichus. Reikalavimai priklauso nuo dalyvių amžiaus, sudėties, muzikavimo patirties, atliekamų kūrinių sudėtingumo, žanro ypatumų ir nuo to, kokią vietą mokinio atliekama partija užima ansamblyje (ar partija vedančioji, ar pritariamoji ir panašiai).

Kūrinių skaičius per mokslo metus:

Kūrinių skaičius	Kūriniai	Įgytų gebėjimų patikrinimo (vertinimo) formos
4-6	Ansamblio repertuarą sudaro originalūs ir aranžuoti, įvairių stilių ir žanrų kūriniai.	I pusmečio pabaigoje vyksta: atsiskaitymas klasėje
		II pusmečio pabaigoje vyksta: akademiniis koncertas

Vertinimas: mokinių ugdymo pažangai vertinti taikomi formuojamasis, diagnostinis ir apibendrinamasis vertinimo metodai bendra mokykloje numatyta tvarka.

Ugdymo metodika: ansamblio dalyko paskirtis ugdyti bendruosius muzikavimo gebėjimus ir užtikrinti visapusišką muzikinį ugdymą, bei suteikti ansamblinio muzikavimo patirtį. Atliekant kūrinius pagrindinis dėmesys skiriamas teksto skaitymo įgūdžiams, ritminės pulsacijos, intonavimo tikslumo lavinimui ir kūrinių interpretavimui ansamblyje. Per pamokas ugdomas poreikis savarankiškam individualiam darbui, repetavimui grupėje, komunikavimui ir bendravimui. Kūrinio ruošimo, mokymosi, gilinimosi į jį procese reikia atkreipti dėmesį į bendrą atlikimo vaizdą, kūrinio prasmės suvokimą. Ansamblio nariai turi kurti bendrą grojimo, dainavimo stilių, kartu išlaikydami ir individualų. Svarbu, kad atlikėjas būtų įvaldęs ne tik visus solinio grojimo, dainavimo technikos būdus, bet ir mokėtų savo stilių derinti prie partnerių. Ansamblyje grojantis, dainuojantis atlikėjas turi mokėti ne tik savo partiją, bet ir girdėti partnerių partijas, partitūras. Ansamblio klasėje gali būti taikomi įvairūs kūrinio ruošimo metodai, procesas gali vykti keliomis kryptimis ir etapais (tai priklauso nuo mokytojo). Svarbu, kad paruošti kūriniai būtų brandūs meniniu požiūriu.